

pravo pot, ter jo varuje krivih, napačnih in zapeljivih, ter jo pripelje po varni poti do namena. Pri nobenem nauku se hevristična učava tako ne odlikuje" kakor pri podučevanju v geometriji. Ona varuje učenca pasivnosti, pa tudi blebetanja po papigovi, a po drugi strani zbuja v njem samodelavnost in gibčnost, ki ga varuje sanjarij, in ga navdaje z hrepenenjem do učenosti tako, da išče z rastočo ljubeznijo novih resnic, in se čedalje bolj za nje zanimiva. Individualnost učenceva je tu popolnoma zavarovana, ker pri razvijajočem podučevanju, ki se ne začneja s poučnim stavkom, marveč se ž njim konča, velja didaktično pravilo: bolje (obravnavati) jeden stavek na desetero načinov, kakor deset stavkov po jednem načinu". (Dalje prih.)

Spominske slike iz svetovne razstave I. 1873.

Načertuje Jos. Levičnik, učenik.

(Dalje.)

Motto: „Človek se ni
Doktor živi.“
Narodaka prislovica.

O premični sgradi „Kaiserpavillon“ bi bil kot iskreni avstrijski domorodec moral pač koj iz početka svojih „spominskih slik“ kaj napisati; pa, človek ne more vsemu na enkrat kaj, in stal je omeneni pavilon tudi nekoliko oddaljen od ostalih rastavnih sgrad, tako ga je pri neštevilnih večjih in manjših poslopijih človek še lahko celo zgrešil, ako se ni vedel dobro orientirati. Meni vendar ni ostal skrit; le to sem jako obžaloval (in z mano vred gotovo še marsikdo), ker za nas ljudi nižje verste bila je ta sgrada zaperta, vstop ne dovoljen vsakemu. Zunajnost njena kazala se je ozališana kot ena najlepših novošegnih stavb naših časov; streha bila je novoukusne óblaste oblike, z cinkom pokrita in s kipi opasana; vse v resnici sprelepo. Človek, ki je tudi znotrajnost te stavbe poznal, ni mogel zadost povedati o znotrajnih lepotah, in djal je, da imajo presvitli cesar in casarica, pa tudi visoko rodni cesarski žlahtniki priredjene v nji vsak za se svoje jako ukusne opravljene dvorane in sóbe. Le škoda, da je tako zalemu poslopiju prisojeno bilo, po skončani rastavi preveč osamljenemu ostati; služiti bi namreč zamoglo osredku vsakega še tako velikega mesta kot krasni kinč. —

Na rastavi nahajale so se dalje tri sgrade z izdelki iz cementa, Menim, da prišel sem bil v ono, ki je nosila naslov: „Steinftein- und Cement-Bau von Chaillu.“ Neverjetno skoraj je, kdor na lastne oči ne vidi, koliko sprelepih stvari zamorejo v naših časih umetniki zlasti iz cementa narediti. Še strokovnjaka bi skoraj kmalo lahko goljufal, da je to prav kamen. In kakšno dragoceno kamnje, kaki sprelepi marmeljni se dajo ponarediti iz te tvarine! Tu si vidil zložena tla, ki klubajo vsaki mozaiki; kipe raznih barv; stebrovje za raznoverstne stavbene zloge;

sprelepe in jako umetno zgotovljene podboje za vrata; — sploh toliko kiparskih, stavbenih in kamnosečnih izdelkov, da ni lahko povedati. Viditi take sprelepe reči moral je človek spoznati, da umetnija napreduje naše dni v resnici z ogromnimi koraki. —

Slavno znana Hilcer-jeva zvonarska livarna iz Dunajskega Novega mesta, ki je zdaj na glasu med prvimi te oberti, imela je na razstavi obešenih osem zvonov, ki so bili viliti za prelepo dunajsko cerkev, ki se zida v spomin srečne rešitve presvitlega cesarja Franca Jožefa iz morilčeve roke, katera stavba se približuje ravnokar svojemu skončanju, in o kateri sem že enkrat nekje zapisal, da edino le zarad nje bi se splačal človeku trud, iti enkrat nalašč na Dunaj, da bi si jo ogledal. Koliko so zvonovi tehtali ne vem povedati; tudi glasov ne morem imenovati; kot posebnost naj omenim to, da za zvonenje je bilo odločenih 6 zvonov, ki so bili vversteni, kakor pišali na orglah; dva pak sta bila posebne oblike in skoraj še bolj na plitvo izpeljana, kakor nam predočujejo slikarji kineške klobuke ali pa strehe. Tacih zvonov še nisem vidil, toliko pa sem poznej zvedel, da imajo le edini namen, da ura na nje bije; zvoniti bi se zarad plitvosti ne moglo. (Če se ne motim, pravijo Nemci takim zvonovom: Uhrschellen.) Rad bi slišal glas tacih novoobliknih zvonov, in če pridem še kedaj na Dunaj, tega gotovo ne bom spustil iz svojega popotnega programa. —

V „Eisennöbel = Pavillon von Quittner und Herzog“ videl sem toliko sprelepega pohišja (hišnega orodja), namreč: posteljnjakov, stolov, naslonjačev (zóf), miz, omar, pluvavnikov in enake oprave iz vlitenga in kovanega železa, da sem skoraj hvalil Boga, da nisem mizar. Tem rokodelcem protijo zlasti za izdelke lepše verste zelo nevarni konkurenti, železninske tovarne namreč. Ker za take stvari mora biti navadno dost denarja, se bodo nepremožni tudi zanaprej radi z lesenim pohišjem zadovoljili. —

V „Parquetten = Pavillon d. Neufchloß aus Pest“ videl sem tako sprelepe in spreumeteno zgotovljene „parkéte“ za vložena tla, da se mi je prav škoda zdelo, da ljudje tako sprelepe reči v tla vdolujejo in po njih hodijo. Slikar bi komaj kaj lepšega zmalati zamogel, kakor se je tu videlo. Se vé, da so take lepe in umetno sestavljene stvari le za take, ki ne vedo, ali pa vedeti nečejo, „po čim so gróši“. Pač ni čudo, da naše dni že marsikateri „gospódi“ primankuje denarja. Pri toliki stavbeni potráti ga ji móre. —

V sgradi „Pavillon der E. E. Staatsbahn“ bile so raspostavljene zopet lepe stvari. Med drugimi naletel sem ondí na novost, katere dotlej še nisim vidil, namreč na orjaški zvon iz vlitenga jekla (Gußstahl). Glasu tega zvona sicer tudi nisem mogel slišati, pravijo pa, da zvonovi iz te tvarine sprelepo donijo, skoraj še lepše, kot bronasti; tudi so veliko

cenejši: samo če se vbijejo, je tvarina le malo vredna, kar pri bronu ni. Pa tudi druge razverstne železnine, hlaponov, srebra, bakra, rudnin, lesenine, brezštevilnih kamninskih plemen in drugih enakih stvari nahajalo se je toliko ondi nakopičenih, da je tudi ta sgrada zaslužila naslov: mali, ali pa precej veliki muzej. —

Zelo enake reči, kakor so se vidile o ravnokar omenjenem pavilonu, bile so tudi v „Pavillon der Kaiser Ferdinand's Nordbahn für Locomotiv- und Eisenbahn-Einrichtung“ in v „Pavillon der Nordwestbahn“, kamor sem bil tudi zašel. V prvi sgradi zanimali se me mnogoverstni in raznokonstruirani hlaponi, vozovi (vagoni) in sploh stvari, ki se rabijo pri železnicah; v drugi pa veliko železno snežno drevo (Schneepflug), kakoršne po zimi vpregajo pred hlacone, da rijejo železničnim vlakom gáz skoz novo-padli sneg. —

V „Uhl's Wiener Bäckerei“ zašel sim se bil tudi. Prav na tovarniški način zgotovljalo se je tu pred očmi obiskovalcev naj ukusnejše in raznoverstno pecivo (pekarije), in z peči vzeto širilo je okrog sebe tako prijetne vonjave, da si človek (vkljub kvaternega petka — ta dan sem bil namreč v tej sgradi) ni mogel kaj, da bi ne bil segel po dobrih stvareh, ki so se obiskovalcu ponujale na prodaj. — (Dalje prih.)

Dopisi in novice.

— **Iz seje c. k. dež. šl. sveta dne 5. novembra 1877.** Prošnja gimnazijskega profesorja za prvo peletnico je bila predložena sl. ministerstvu.

Pripomoč (subvencija) 1500 gl., ki jo je dovolilo ministerstvo poljedelstva za poduk v kmetijstvu je bila razdeljena po zaslišanji središnega odbora kmetijske družbe.

Sklepna poročila ravnateljstva na moškem in ženskem učiteljišču so se jemala na znanje, in oddajali so se ukazi ravnateljstvu zastran zbirke učnih pripomočkov.

Zastran delitve državnih štipendij gojencem na m. in ž. učiteljišču za tekoče šolsko leto so stavili nasvete.

Prošnja gojenca na učiteljišču za ponavljanje prvega letnika se je predložila sl. ministerstvu. Druga, tretja in četrta učiteljska služba na Verhniki se določi na 500, 450 in 400 gl.

Sklenjeno je bilo tudi, da se ima šola v Dragatušu razširiti.

Prošnje za oprostitev šolnine, prošnje za nagrado in denarno pomoč so se razreševale.

— **(Postava poterjena.)** Presvitli cesar so poterdili postavo, vsled katere so ima pobirati 18% naklad za šolske potrebe na Kranjskem, ki znašajo 165.381 gl. za l. 1878.

— **(Novo šolsko poslopje za ljudsko in meščansko šolo v Kerškem.)** Stoji ta stavba na šolskem tergu poleg cerkve in ima dvoje prednjih lic (Façaden), to na sever meri 40 mtr. in uno na vzhod 38 mtr. na dolgost. Vsaka ima dvoje nadstropij in po 11 oken. Vsako nadstropje je visoko 4.25 mtr. Vsaka stran ima svoj poseben vhod. Ljudska šola v l. nadstropji ima 4 učne sobe,